

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0330 Oslo

Vår referanse
16/00726-3

Dato
15. september 2016

Høringuttaelse - Forslag til endringer i tobakksforskriftene og ny forskrift om elektroniske sigaretter

Den norske tannlegeforening (NTF) takker for muligheten til å avgi høringssvar om forslag til endringer i forskrift 6. februar 2003 nr. 141 om innhold i og merking av tobakksvarer, samt ny forskrift om elektroniske sigaretter.

NTF ser positivt på alle forslag som bedrer folkehelsen. Røyking er fortsatt den viktigste enkeltårsaken for både sykdom og tidlig død i Norge, som kan forebygges. Bruk av snus er også helseskadelig og har økt de senere årene, særlig blant ungdom.

E-sigaretter

I NTFs høringuttaelse om implementering av tobakksdirektivet (2010/40/EF) stilte vi oss positive til å tillate salg av e-sigaretter med nikotin, dersom dette kan bidra til raskere utfasing av røyk i Norge. Dette til tross for hovedkonklusjonen i Folkehelseinstituttets rapport, hvor det fremgår at bruk av e-sigaretter ikke er uten helserisiko, verken for brukeren eller personer i nærheten.

Vi støtter således departementets forslag til forskriftsregulering for e-sigaretter. Det er svært viktig å stille krav til sikkerhet og kvalitet ved produktene for å begrense de helseskader som bruk av disse produktene kan medføre. NTF slutter seg også til flere tidligere høringsinstanser, blant andre Helsedirektoratet og Nasjonalt råd for tobakksforebygging, som oppfordrer til forbud mot karakteristisk smak i e-sigaretter, slik som frukt, godteri osv. Dette for å unngå at e-sigaretter blir den neste epidemien blant de unge, slik vi tidligere har sett med snus. NTF mener altså at det ikke er tilstrekkelig at ingrediensene i e-væsker utover nikotin ikke utgjør en helserisiko, men også at smakstilsetninger ikke bør anvendes.

NTF støtter også at e-sigarettpakninger merkes med slutteinformasjon slik som tobakksvarer, samt at den årlige rapporteringsplikten som fremgår av direktivet også gjelder for e-sigaretter.

Standardiserte tobakbspakninger

NTF har tidligere støttet departementets forslag til krav om standardiserte tobakspakninger i forslag til tobaksskadeloven § 30 første ledd. Vi stiller oss uforstående til at det nå foreslås at det skal gjøres unntak for enkelte produktkategorier som sigarer, sigarillos og pipetobakk. Departementet sier selv at det ikke finnes god nok oversikt over brukergrupper av disse produktene, og det viktigste må være at ingen tobakksprodukter skal være attraktive for nye brukere. Departementet viser også til utvikling sett i USA, hvor bransjen har utviklet små sigarer som ligner på sigaretter som inneholder smakstilsetninger som tiltrekker unge. Salgsordningen som foreslås, der sigarer, sigarillos og pipetobakk kun skal selges i spesialforretninger og tax-freebutikker, vil begrense eksponering overfor unge. Men unge ferdes også i tax-freebutikker, og det vil fremstå som ufarliggjørende og villedende at disse tre tobakksproduktene ikke er påført den samme advarselen som øvrig røyketobakk.

Karakteristisk smak og tilsetningsstoffer

Tobakksdirektivet art. 7 gir bestemmelser om ingredienser i tobakksvarer og til dels e-sigaretter. Bestemmelsen forbyr karakteristisk smak i sigaretter og rulletobakk, jf. art. 7 nr. 1, jf. nr. 12, og enkelte andre tilsetningsstoffer i alle tobakksvarer og e-sigaretter, jf. art. 7 nr. 6 og art. 20 nr. 3 bokstav c. Snus er i utgangspunktet unntatt fra bestemmelsen, jf. art. 7 nr. 15. I lovproposisjonen foreslo imidlertid departementet at art. 7 nr. 6 skal gjelde også for snus. Vi viser igjen til NTFs høringsuttalelse om implementering av tobakksdirektivet (2010/40/EF), hvor det understrekes at et overordnet formål i arbeidet med tobakksforbruk må være at så mange nordmenn som mulig slutter å røyke og bruke snus, og at unge mennesker ikke begynner med tobakk i det hele tatt.

NTF vil derfor igjen påpeke at vi synes at det er svært beklagelig at departementet ikke har tatt inn et forbud mot smakstilsetninger i snus. Snusbruk er mest utbredt blant unge, og Folkehelseinstituttet har karakterisert økningen i snusbruk blant unge som en epidemi. Det er meget viktig å hindre at barn og unge begynner å snuse. Smakstilsetninger vil ofte være rettet mot unge, og det vil derfor gjøre produktene mer attraktive spesielt for denne gruppen. Bruk av snus er mindre helseskadelig enn røyking, men vi vet at bruk av snus også kan innebære risiko for alvorlig sykdom. En pågående svensk studie slår fast at snusing under graviditet har flere negative konsekvenser for barnets helse. Folkehelseinstituttets rapport viser også til at snusbruk i svangerskapet kan føre til redusert fødselsvekt, for tidlig fødsel og dødfødsel. Det er dessuten indikasjoner på at snusbruk i svangerskapet kan bidra til svangerskapsforgiftning, økt risiko for pustestans hos de nyfødte, leppe-/ganemisdannelser og på lenger sikt atferdsendringer og andre forstyrrelser hos barnet. Tall fra før 2009 viste at omkring 20 prosent av brukerne så ut til å fortsette med snus i svangerskapet. Den sterkt økende bruken blant unge kvinner de siste årene øker risikoen for at flere gravide vil bruke snus i årene som kommer. Det er derfor ekstra viktig å få stoppet bruk av snus hos unge kvinner. Fra undersøkelsen Opinion utførte på oppdrag fra Helsedirektoratet sommeren 2015, vet vi at denne gruppen ofte benytter seg av smakstilsatt snus. NTF slutter seg til Kreftforeningens tidligere høringsuttalelse der de understreker at *«Staten har et særlig ansvar for å forebygge at gravide bruker snus etter barnekonvensjonen for å hindre uønskede svangerskapsutfall og utviklingsforstyrrelser i fosteret og barnet»*.

NTF mener på denne bakgrunn at det er spesielt beklagelig at departementet ikke ser viktigheten av et forbud mot smakstilsetninger i snus. NTF er klar over at nesten alle snusprodukter på markedet har smakstilsetninger, men anerkjenner ikke at å forby karakteristisk smak i snus i praksis ville medført et forbud mot salg av snus, slik det hevdes i Prop. 142 L (2015–2016), 2.7.3. Det må være mulig å definere hvilke karakteriske smaker som er spesielt uønsket, om ikke annet ved å angi disse smakene, eventuelt angi de smakene som er tillatt. Motviljen mot dette fremstår som uforståelig, spesielt i lys av at Norge står fritt til å velge om og hvordan ingredienser i snus skal reguleres.

NTF er positive til at art. 7 nr. 6 om forbudte tilsetningsstoffer også skal gjelde for snus (med unntak av bokstav c og d), samt at ordlyden i helseadvarselen på røykfri tobakk endres til «*Denne tobakksvaren er helseskadelig og avhengighetsskapende*». Videre er det positivt at advarselen nå skal plasseres på begge pakningens hovedsider, og utgjøre en større andel av hovedsidene (artikkel 12 nr 1 og 2). NTF hadde for øvrig gjerne sett at man også ved merking av snus innførte kombinert helseadvarsel, altså både tekst og fargebilde. Dette fordi kombinerte helseadvarsler med tekst og fargebilder har vist seg å ha større effekt enn kun tekstadvarsler.

NTF er også positive til godkjenningsordning for nye tobakks- og nikotinprodukter, men mener at det er viktig at helsemyndighetene er meget tilbakeholdne med å tillate nye produktkategorier med usikker effekt på helsen. Utgangspunktet for godkjenning må være at produktet vil ha en positiv effekt på folkehelsen. Det må tas særskilt hensyn til beskyttelsen av barn og unge og hvorvidt produktet vil kunne virke tiltrekkende på dem.

NTF har ingen ytterligere kommentarer.

Med vennlig hilsen

Den norske tannlegeforening

Camilla Hansen Steinum

President